

οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. Ἰσως δὲ που ἡ ἀποσκάπτει τι ἡ ἀπο-
τειχίζει, ὡς ἄπορος ἢ ἡ ὁδός. Οὐ γάρ ποτε ἐκὼν γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλ-
θόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς, τοσοῦδε ὄντες, ἐνικῶμεν τὸν
βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.

Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν. Ἐγὼ ἐνθυμούμαι μὲν καὶ
ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ' ὅτι, εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι
καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. Ἐπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει
ἡμῖν οὐδὲ ὅθεν ἐπισιτιτούμεθα· αὐθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα
ταῦτα ποιοῦντων ἡμῶν εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφυστήξει· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς
λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. Ποταμὸς
δ' εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, ἄρα ἡμῖν ἐστὶ διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐ-
φράτην οἶδαμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δὴ, ἂν
μάχεσθαι γε δέη, ἵππεις εἰσὶν ἡμῖν ξύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἵππεις εἰ-
σὶν οἱ πλείστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥστε νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναι-
μεν· ἡττωμένων δὲ οὐδένα οἶόν τε σωθῆναι. Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα ᾧ οὕτω
πολλὰ ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅτι
δεῖ αὐτὸν ὁμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ
πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ἑλλησὶ τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.

Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισσαφέρνης, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς εἰς οἶκον
ἀπιῶν καὶ ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βα-
σιλέως ἐπὶ γάμῳ. Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν
παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος, τὸ Κύρου βαρβαρικὸν
ἔχων στράτευμα, ἅμα Τισσαφέρνει καὶ ὀρόντα καὶ ξυνοστρατοπεδεύετο σὺν
ἐκείνοις. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες τούτοις αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουσαν ἡγε-
μόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἐκάσταντε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρα-
σάγγην καὶ μεῖον· ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥσπερ πολεμίους ἀλλήλους,
καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. Ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐ-
τοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξυλλέγοντες, πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις·
ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.

Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖ-
χος, καὶ παρῆλθον εἰσω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ὠκοδομημένον πλίνθοις ὅπταις ἐν
ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατὸν· μῆκος δ' ἐλέγετο
εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν· ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολὺ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπο-
ρεύθησαν σταθμοὺς δύο, παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο, τὴν
μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ' ἐξευγμένην πλοίοις ἐπτά· αὐταὶ δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τί-
γρητος ποταμοῦ· κατετέμνηντο δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ
μὲν πρῶται μεγάλαι, ἔπειτα δ' ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὄχετοί, ὥσπερ
ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν·
πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἡ ὄνομα Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ
ποταμοῦ σταδίους πεντεκαίδεκα. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνησαν
ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ
βάρβαροι διαβεθηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοιγε καταφανεῖς ἦσαν. Μετὰ
δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξε-